

Nieuwsbrief 10 : Tijd en Geld in Burkina

Naam : Jan Jacob Koorn

Project ICCV/ Nazemce, Ouagadougou

Adres : ICCV/ Nazemce (Jacob Koorn)
 01BP 329 Ouaga 01
 25, Rue 16-46,
 Secteur 16,
 Ouagadougou
 Burkina Faso

Website Jacob : www.zwingin.nl/jacob/

Ouagadougou, september 2008

In deze nieuwsbrief:

Tijd en Geld in Burkina

Tijd in Burkina

p. 1

Geld in Burkina

p. 2

Camp Chantier

p. 3

Tijd en Geld in Burkina

Tijd in Burkina

De manier waarop in Burkina (en misschien ook wel in andere delen van Afrika, maar ik ken alleen de situatie in Burkina) met tijd wordt omgegaan is een geheel andere dan in Nederland. In de vorige nieuwsbrief gaf ik hier al een voorbeeld van. “ De theatergroep ging een theatervoorstelling verzorgen in een dorp op ongeveer 60 kilometer van Ouaga en ik mocht mee! We vertrokken om 13.40 uur vanaf ICCV. We zouden om 12.00 uur weggaan en om te zorgen dat iedereen er op tijd was, had Eric, de theaterdocent, tegen de jongeren gezegd dat ze er om half elf moesten zijn.”

Dit is een goed voorbeeld van hoe de mensen hier met tijd omgaan. Als je wil dat mensen om 9 uur op een vergadering zijn, kun je maar beter zeggen dat de vergadering om 8 uur begint of om half 8.

Een tijdje geleden ging ik met René en Simon naar een doopfeest. Op een gegeven moment kwam René bij mij aan de deur om te zeggen dat ik me moest haasten, want we gingen bijna weg. Ik haastte me (op de Nederlandse manier) en was binnen 5 minuten klaar voor vertrek.. Vervolgens ging René nog even douchen. Dit duurde ongeveer twintig minuten en vervolgens gingen we naar Mariam (de vriendin van Simon) om haar op te halen. Zij stond ook nog onder de douche, dus hier duurde het nog een half uur. Vervolgens gingen we weg. Als ik me beter had gerealiseerd wat haasten in een Burkinese context betekent, was ik zelf ook nog even lekker onder de douche gestapt!

Afspraken hebben ook niet dezelfde status als in Nederland. Mensen kunnen uren later pas aankomen (dit heeft met tijd te maken) of helemaal niet komen opdagen. Een klein excuus de volgende dag is voldoende: “Er kwam even iets tussen.” Voor mij (in Nederland toch echt een afsprakenman: “afspraak is afspraak.”) niet altijd gemakkelijk om mee om te gaan.

De mensen nemen hier uitgebreid de tijd om elkaar te begroeten. Daarbij wens je elkaar niet alleen goedemorgen, maar vraag je ook hoe het met de familie gaat en op het werk. Op straat zitten vaak groepjes jonge mannen te kletsen en ik ben al regelmatig uitgenodigd om bij hen te komen zitten. Soms word ik dan ook uitgenodigd om een kopje thee met hen te drinken. Het ritueel van het maken van thee (hele sterke thee met heel veel suiker) wordt door één van de mannen gedaan en deze voorbereiding alleen al duurt meer dan een half uur. Zo'n gesprekje op straat kan dan ook rustig meer dan een uur duren.

Maar hier zijn de mensen niet met tijd bezig. Hier zijn voor- en nadelen aan. Wat ik zelf merk, is dat ik als Nederlander bijna altijd bezig ben met de activiteit die na de huidige volgt. Burkinabe leven in het moment.

Geld in Burkina

Geld speelt in Burkina een zeer overheersende rol. Dit heeft te maken met de enorme armoede in het land. Als blanke speel je in dit verhaal een speciale rol. Veel Burkinabe zien een blanke als een geldbron. Ik word regelmatig (elke dag) om geld gevraagd. Vaak als ik wat koop bij een kraampje, wordt door de dames die bij het kraampje staan, gevraagd (soms op een vrij dwingende manier) ook wat voor hen te kopen. In de winkels zijn voor veel producten geen vaste prijzen, dus speel je als klant het spel van afdingen met de handelaar.

Verder zijn vriendschappelijke contacten en handel met elkaar vervlochten, want je koopt ook spullen bij je burens en vrienden. Zo koop ik mijn zeep bij de verpleegkundige, die dit als bijverdienste verkoopt en veel van mijn burens verkopen ook etenswaren aan de straat.

Ook wordt mij regelmatig (vooral door jonge mensen) om een correspondent gevraagd. Het gaat dan niet om een correspondentievriend- of vriendin, maar iemand in het westen die hen financieel kan helpen.

De aantrekkingskracht die het westen, vooral op jonge mensen heeft, is erg groot. Vaak vinden de mensen hier het heel oneerlijk dat het voor hen zo moeilijk is naar het westen te gaan, terwijl de blanken wel zonder beperkingen de hele wereld rond kunnen reizen. Ze willen er immers alleen heen om te werken en ze willen alles wel doen, ook het werk waarvan ze denken dat de blanken zich te goed voelen om dat te doen.

Ik heb hier vaak hele gemengde gevoelens bij. Aan de ene kant zit er iets heel oneerlijks in dat de (meestal blanke) mensen in het westen zo rijk zijn en de zwarte mensen hier zo arm. Tegelijkertijd is het onaangenaam vrijwel altijd in eerste instantie als geldbron te worden gezien en pas in tweede instantie als mens.

Camp Chantier 2008

De afgelopen drie weken stonden in het teken van Camp Chantier, een vakantiekamp voor de kinderen. Een partnerorganisatie van ICCV uit Frankrijk, ASMAE financierde dit kamp. Ook stuurde zij zes Franse vrijwilligers om ons te helpen bij het kamp. Voor zestig kinderen betekende dit drie weken lang activiteiten de hele dag, een ontbijt, lunch en avondeten en slapen in klaslokalen. Voor het kamp konden we gebruik maken van de tegenover ons gebouw liggende school 'Steve Biko' en haar terrein.

Tijdens de voorbereiding gaf Simon aan dat hij het oneerlijk vond dat er voor de andere kinderen in de wijk tijdens deze periode dan geen activiteiten zouden worden georganiseerd. Dit was de reden voor het organiseren van een tweede kamp. Dit kamp werd al snel gedoopt tot 'kamp van de 150', duidend op het geschatte aantal kinderen dat aan deze activiteiten deel zou nemen. Voor deze kinderen zouden tijdens de drie weken ook activiteiten worden georganiseerd, maar ze zouden niet ter plaatse slapen en ook niet eten. Het initiatief tot dit tweede kamp leidde tot het besluit te werken met twee equipes van begeleiders. Zelf werd ik de tweede verantwoordelijke in het kamp van de 150.

In tegenstelling tot het eerste kamp waren er voor dit tweede kamp in eerste instantie geen financiële middelen beschikbaar. Gelukkig bleek Eirene bereid een financiële bijdrage te geven die het mogelijk maakte dagelijks een goûter te kopen voor de kinderen, iets kleins om te eten en te drinken.

Voor de begeleiders was dit een zeer intensieve periode. De kinderen gingen weliswaar zaterdagmiddag naar huis om maandagochtend terug te komen, maar de andere dagen stonden bol van de activiteiten. Naast de dagelijkse activiteiten was er iedere vrijdagavond tussen 20.00 en 22.00 uur een 'Feu du camp', een soort van bonte avond voor de kinderen, de begeleiders en de andere mensen in de wijk.

De kampen stonden in het teken van het boek. In tegenstelling tot Europa is er in Burkina Faso geen sprake van een cultuur, waarin kinderen vertrouwd worden gemaakt met lezen. ICCV vindt het belangrijk dat hierin een cultuuromslag plaatsvindt. Dit is de reden waarom ICCV een bibliotheek heeft. Voor het Camp Chantier betekende dit dat we de kinderen verhalen hebben voorgelezen. Hierna vond vaak een creatieve verwerking plaats, zoals bv. het maken van een tekening. Daarnaast waren er ook andere activiteiten, zoals dans, spelletjes, theater en sport.